

ΤΟ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙ ΤΗΣ ΦΩΚΙΑΣ

άτω από τὸν κρημνόν, ὅπου βρέχουν
τὰ κύματα, ὅπου κατέρχεται τὸ μονο-
πάτι, τὸ ἀρχίζον ἀπὸ τὸν ἀνεμόμυλον
τοῦ Μαμογιάννη, ὅπου ἀντικρύζει τὰ
Μνημούρια, καὶ δυτικῶς δίπλα εἰς τὴν
χαμηλὴν προεξοχὴν τοῦ γιαλοῦ, τὴν
ὅποιαν τὰ μαγκόπαιδα τοῦ χωρίου—
ὅπου δὲν παύουν ἀπὸ πρωΐας μέχρις

ὡσπέρ τις ἔλαυν τὸ θέρος νὰ κολυμβοῦν ἐκεῖ τριγύρω—ὀνομάζουν «τὸ
Κατὰλιν» φαίνεται νὰ ἔχη τοιοῦτον σχῆμα—κατέβαινε τὸ βράδυ—
ἀπὸ τοῦ ἡ γριά-Λούκαινα, μίαν χαροκαμμένη πτωχὴ γραῖα, κρα-
τοῦσα ὑπὸ τὴν μασχάλην μίαν ἀβασταγὴν, διὰ νὰ πλύνῃ τὰ μάλ-
ιστα σινδόνια τῆς εἰς τὸ κύμα τὸ ἄλμυρόν, εἶτα νὰ τὰ ξεγλυκάνῃ
εἰς τὴν μικρὰν βρύσιν, τὸ Γλυφονέρι, ὅπου δακρύζει ἀπὸ τὸν
βράχον τοῦ σχιστολίθου καὶ χύνεται ἡρέμα εἰς τὰ κύματα. Κατέ-
βαινε σιγὰ τὸν κατήφορο, τὸ μονοπάτι, καὶ μὲ ψίθυρον φωνὴν
ἐμελεπεν ἕν πένθιμον μοιρολόγι, φέρουσα ἅμα τὴν παλάμην εἰς τὸ
μέτωπόν της, διὰ νὰ σκεπᾶσθαι τὰ ὄμματα ἀπὸ τὸ θάμβος τοῦ
ἡλίου, ὅπου ἐβασίλευεν εἰς τὸ βουνὸν ἀντικρὺ, καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ
ἡλίου κατέναντί της τὸν μικρὸν περίβολον καὶ τὰ μνήματα
τῶν νεκρῶν, πάλλευκα, ἀσβεστωμένα, λάμποντα εἰς τὰς τελευ-
ταίας τοῦ ἀκτῖνος.

Ἐνθυμεῖτο τὰ πέντε παιδιὰ της, τὰ ὅποια εἶχε θάψει εἰς τὸ
ἀλώνι ἐκεῖνο τοῦ χάρου, εἰς τὸν κῆπον ἐκεῖνον τῆς φθορᾶς, τὸ ἕν
μετὰ τὸ ἄλλο, πρὸ χρόνων πολλῶν, ὅταν ἦτο νέα ἀκόμη. Δύο κο-
ράσια καὶ τρία ἀγόρια, ὅλα εἰς μικρὰν ἡλικίαν τῆς τὰ εἶχε θε-
ρίσει ὁ χάρος ὁ ἀχόρταστος.

Τελευταῖον ἐπῆρε τὸν ἄνδρα της καὶ τῆς εἶχον μείνει μόνον
δύο υἱοί, ξενιτευμένοι τώρα· ὁ εἷς εἶχεν ὑπάγει, τῆς εἶπον, εἰς
τὴν Αὐστραλίαν καὶ δὲν εἶχε στείλει γράμμην ἀπὸ τριῶν ἐτῶν·
αὐτὴ δὲν ἤξευρε τί εἶχεν ἀπογίνει· ὁ ἄλλος ὁ μικρότερος ἐταξί-

δευε μὲ τὰ καράβια ἐντὸς τῆς Μεσογείου, καὶ κάποτε τὴν ἐνθυμεῖτο ἀκόμη· τῆς εἶχε μείνει καὶ μία κόρη ὑπανδρευμένη τώρα, μὲ μισὴ δωδεκάδα παιδιά.

Πλησίον αὐτῆς ἡ γριά-Λούκαινα ἐθήτευε τώρα εἰς τὸ γῆρας της, καὶ δι' αὐτὴν ἐπήγαινε τὸν κατήφορον, τὸ μονοπάτι, διὰ νὰ πλύνῃ τὰ χράμια καὶ ἄλλα διάφορα σκουτιὰ εἰς τὸ κύμα τὸ ἄλμυρον καὶ νὰ τὰ ξεγλυκάνῃ στὸ Γλυφονέρι.

Ἡ γραῖα ἔκυψεν εἰς τὴν ἄκραν χθαμαλοῦ θαλασσοφαγωμένου βράχου καὶ ἤρχισε νὰ πλύνῃ τὰ ροῦχα. Δεξιά της κατήρχετο ὁμαλώτερος, πλαγιαστός, ὁ κρημνὸς τοῦ γηλόφου, ἐφ' οὗ ἦτο τὸ Κοιμητήριον, καὶ εἰς τὰ κλίτη τοῦ ὁποίου ἐκυλίωντο ἀενάως πρὸς τὴν θάλασσαν τὴν πανδέγμονα, τεμάχια σαπρῶν ξύλων ἀπὸ ξεχώματα, ἦτοι ἀνακομιδὰς ἀνθρωπίνων σκελετῶν, λείψανα ἀπὸ χρυσῆς γόβες ἢ χρυσοκέντητα ὑποκάμισα νεαρῶν γυναικῶν, συνταφέντα ποτὲ μαζί των, βόστρυχα ἀπὸ κόμας ξανθὰς, καὶ ἄλλα τοῦ θανάτου λάφυρα. Ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ὀλίγον πρὸς τὰ δεξιά, ἐντὸς μικρᾶς κρυπτῆς λάκκας, παραπλεύρως τοῦ Κοιμητηρίου, εἶχε καθίσει νεαρὸς βοσκός, ἐπιστρέφων μὲ τὸ μικρὸν κοπάδι του ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, καὶ χωρὶς ν' ἀναλογισθῇ τὸ πένθιμον τοῦ τόπου, εἶχε βγάλει τὸ σουραῦλι ἀπὸ τὸ μαρσίπιόν του, καὶ ἤρχισε νὰ μέλπῃ φαιδρὸν ποιμενικὸν ᾄσμα. Τὸ μοιρολόγι τῆς γραίας ἐκόπασεν εἰς τὸν θόρυβον τοῦ αὐλοῦ, καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τοὺς ἀγρούς τὴν ὥραν ἐκείνην—εἶχε δύσει ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἥλιος—ἤκουον μόνον τὴν φλογέραν, καὶ ἐκοίταζον νὰ ἴδωσι ποῦ ἦτο ὁ αὐλητής, ὅστις δὲν ἐφαίνετο, κρυμμένος μεταξύ τῶν θάμνων μέσα εἰς τὸ βαθὺ κοίλωμα τοῦ κρημοῦ.

Μία γολέττα ἦτο σηκωμένη στὰ πανιά, καὶ ἔκαμνε βόλτες ἐντὸς τοῦ λιμένος. Ἀλλὰ δὲν ἔπαιρναν τὰ πανιά της καὶ δὲν ἔκαμπε ποτὲ τὸν κάβον τὸν δυτικόν. Μία φώκη, βόσκουσα ἐκεῖ πλησίον, εἰς τὰ βαθιά νερά, ἤκουσεν ἴσως τὸ σιγανὸ μοιρολόγι τῆς γραίας, καὶ ἐθέλχθη ἀπὸ τὸν θορυβώδη αὐλὸν τοῦ μικροῦ βοσκοῦ, καὶ ἦλθε παραέξω, εἰς τὰ ρηχά, καὶ ἐτέρπετο εἰς τὸν ἦχον καὶ ἐλίκνιζετο εἰς τὰ κύματα. Μία μικρὰ κόρη, ἦτο ἐγγόνη τῆς γραίας, ἢ Ἀκριβούλα, ἐννέα ἐτῶν, ἴσως τὴν εἶχε στείλει ἡ μάνα της, ἢ μᾶλλον εἶχε ξεκληφθῇ ἀπὸ τὴν ἄγρυπνον ἐπιτήρησίν της, καὶ μαθοῦσα, ὅτι ἡ μάμμη εὐρίσκετο εἰς τὸ Κοχύλι, πλύνουσα εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἦλθε νὰ τὴν εὔρῃ, διὰ νὰ παίξῃ ὀλίγον εἰς τὰ κύματα. Ἀλλὰ δὲν ἤξευρεν ὅμως πόθεν ἤρχιζε τὸ μονοπάτι, ἀπὸ τοῦ Μαμογιάννη τὸν μύλον, ἀντικρὺ στὰ Μνημούρια, καὶ ἅμα ἤκουσε τὴν φλογέραν ἐπῆγε πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ ἀνεκάλυψε τὸν κρυμμένον αὐλητὴν, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασε ν' ἀκούῃ τὸ ὄργανόν του καὶ νὰ κα-

μαρώνη τὸν μικρὸν βοσκόν, εἶδεν ἐκεῖ που, εἰς τὴν ἀμφιλύκην τοῦ νυκτώματος, ἓν μικρὸν μονοπάτι, πολὺ ἀπότομον, πολὺ κατηφορικόν, κι ἐνόμισεν, ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ μονοπάτι, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν εἶχε κατέλθει ἡ γραῖα μάμμη τῆς, κι ἐπῆρε τὸ κατηφορικὸν ἀπότομον μονοπάτι, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν αἰγιαλὸν νὰ τὴν ἀνταμώσῃ. Καὶ εἶχε νυκτώσει ἤδη.

Ἡ μικρὰ κατέβη ὀλίγα βήματα κάτω, εἶτα εἶδεν, ὅτι ὁ δρομίσκος ἐγένετο ἀκόμη λίαν ἀπόκρημνος. Ἐβαλε μίαν φωνήν, κι ἐπροσπάθει νὰ ἀναβῇ, νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω. Εὐρίσκετο ἐπάνω εἰς τὴν ὄφρυ ἐνὸς προεξέχοντος βράχου, ὡς δύο ἀναστήματα ἀνδρός, ὑπεράνω τῆς θαλάσσης. Ὁ οὐρανὸς ἐσκοτείνιαζε, σύννεφα ἔκρυπτον τὰ ἄστρα, καὶ ἦτον στὴν χάση τοῦ φεγγαριοῦ. Ἐπροσπάθησε κι δὲν εὐρίσκει πλέον τὸν δρόμον πόθεν εἶχε κατέλθει. Ἐγύρισε πάλιν πρὸς τὰ κάτω, κι ἐδοκίμασε νὰ καταβῇ. Ἐγλίστρησε κι ἔπεσε πάλιν πρὸς τὸ κάτω. Ἦτο τόσον βελθὺ, ὅσον καὶ ὁ βράχος ὑψηλὸς ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὡς ἐγγίστα. Ὁ θόρυβος τοῦ αὐλοῦ ἔκαμε νὰ μὴ ἐκταθῇ ἡ φωνή. Ὁ βοσκὸς ἤκουσε ἓναν πλαταγισμόν, ἀλλ' ἐκεῖθεν οὐδὲν ἦτο, δὲν ἔβλεπε τὴν βάσιν τοῦ βράχου καὶ τὴν ἄκρην τοῦ αὐλοῦ. Ἀλλως δὲν εἶχε προσέξει εἰς τὴν μικρὰν κόρην, καὶ ἀρχίζον δὲν εἶχεν αἰσθανθῇ τὴν παρουσίαν τῆς.

Καθὼς εἶχε νυκτώσει ἤδη, ἡ γραῖα-Λούκαινα εἶχε κάμει τὴν ἀποφασίαν τῆς, καὶ ἤρχισε ν' ἀνέρχεται τὸ μονοπάτι, ἐπιστρέφουσα πάλιν ὀπίσω. Εἰς τὴν μέσσην τοῦ δρομίσκου ἤκουσε τὸν πλαταγισμόν, ἐστράφη κι ἐκούταξεν εἰς τὸ σκότος, πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ὁ αὐλὸς τῆς.

Κεῖνος ὁ Σουρκαλὴς θὰ εἶναι, εἶπε, διότι τὸν ἐγνώριζε. Δὲν τὴν φάνηκε νὰ ζυπνᾷ τοὺς πεθαμένους μὲ τὴ φλογέρα του, μόνο εἶχεν καὶ βρέχῃ στὸ γυαλὸ γιὰ νὰ χαζεύῃ... Σημαδιακὸς κι ἀταίσιμος εἶναι.

Κι ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τῆς.

Κι ἡ φώκη ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ βολτατζάρῃ εἰς τὸν λιμῆνα, κι ὁ μικρὸς βοσκὸς ἐξηκολούθει νὰ φυσᾷ τὸν αὐλὸν τοῦ ἐπὶ τὴν αἰγὴν τῆς νυκτός.

Κι ἡ φώκη, καθὼς εἶχεν ἔλθει ἔξω εἰς τὰ ρηχά, ἤυρε τὸ μικρὸν πνιγμένον σῶμα τῆς πτωχῆς Ἀκριβούλας, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ περιτριγυρίζῃ καὶ νὰ τὸ μοιρολογᾷ, πρὶν ἀρχίσῃ τὸ ἐσπερινὸν δεῖπνον τῆς.

Τὸ μοιρολόγι τῆς φώκης, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν εἰς ἀνθρώ-

πινα λόγια εἷς γέρων ψαράς, ἐντριβῆς εἰς τὴν ἄφωνον γλῶσσαν
τῶν φωκῶν, ἔλεγε περίπου τὰ ἑξῆς :

Αὐτὴ ἦτον ἡ Ἀκριβούλα
ἡ ἐγγόνα τῆς γριὰ-Λούκαινας.
Φύκια εἶναι τὰ στεφάνια της,
κοχύλια τὰ προικιά της...
κι ἡ γριὰ ἀκόμη μοιρολογᾷ
τὰ γεννοβόλια της τὰ παλιά.
Σὰν νᾶχαν ποτὲ τελειωμὸ
τὰ πάθια κι οἱ καῦμοι τοῦ κόσμου.

(1908)

Ἐγὼ δὲν ἤξευρα τί νὰ εἶπω· ἐν τοσοῦτῳ ἀπήντησα·

—Φωνάζω ἐγὼ τὴν κατσίκά μου, τὴ Μοσχούλα!... Μὲ σένα δὲν ἔχω νὰ κάμω.

Καθὼς ἤκουσε τὴν φωνήν μου, ἔκλεισε τὸ παράθυρον, κι ἔγινεν ἄφαντη.

Μίαν ἄλλην ἡμέραν μὲ εἶδε πάλιν ἀπὸ τὸ παράθυρόν της εἰς ἐκείνην τὴν ἰδίαν θέσιν. Ἦμην πλαγιασμένος εἰς ἓνα ἥσκιον, ἀφῆνα τὰς αἰγας μου νὰ βόσκουν, κι ἐσφύριζα ἓνα ἦχον, ἓνα ἄσμα τοῦ βουνοῦ αἰπολικόν.

Δὲν ἤξεύρω πῶς τῆς ἦλθε νὰ μοῦ φωνάξῃ·

—Ἔτσι ὅλο τραγουδεῖς!... Δὲν σ' ἄκουσα ποτέ μου νὰ παίζης τὸ σουραύλι!... Βοσκὸς καὶ νὰ μὴν ἔχῃ σουραύλι, σὰν παράξενο μοῦ φαίνεται!...

Εἶχα ἐγὼ σουραύλι (ἦτοι φλογέραν), ἀλλὰ δὲν εἶχα ἀρκετὸν θράσος, ὥστε νὰ παίζω ἐν γνώσει, ὅτι θὰ μὲ ἤκουεν αὐτή... Τὴν φορὰν ταύτην ἐφιλοτιμήθην νὰ παίζω πρὸς χάριν της, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω πῶς τῆς ἐφάνη ἡ τέχνη μου ἢ αὐλητική. Μόνον ἤξεύρω, ὅτι μοῦ ἔστειλε δι' ἀμοιβὴν ὀλίγα ξηρὰ σῦκα, κι ἓνα τάσι γεμάτο πετμέζι.

Μίαν ἐσπέραν, καθὼς εἶχα κατεβάσει τὰ γίδια μου κάτω εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἀνάμεσα εἰς τοὺς βράχους, ὅπου ἐσχημάτιζε χιλίους γλαφυροὺς κολπίσκους καὶ ἀγκαλίτσες τὸ κύμα, ὅπου ἄλλοῦ ἐκυρτώνοντο οἱ βράχοι εἰς προβλήτας καὶ ἄλλοῦ ἐκοιλαίνοντο εἰς σπήλαια· καὶ ἀνάμεσα εἰς τοὺς τόσους ἐλιγμούς καὶ δαιδάλους τοῦ νεροῦ, τὸ ὅποῖον εἰσεχώρει μορμουρίζον, χορεῦον μὲ ἀτάκτους φλοίσβους καὶ ἀφρούς, ὅμοιον μὲ τὸ βρέφος τὸ ψελλίζον, ποὺ ἀναπηδᾷ εἰς τὸ λίκνον του καὶ λαχταρεῖ νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ χορεύσῃ εἰς τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς ποὺ τὸ ἔψαυσε—καθὼς εἶχα κατεβάσει, λέγω, τὰ γίδια μου διὰ νὰ «ἄρμυρίζουν» εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως συχνὰ ἐσυνήθιζα, εἶδα τὴν ἀκρογιαλιὰν ποὺ ἦτον μεγάλη χαρὰ καὶ μαγεία, καὶ τὴν «ἐλιμπίστηκα», κι ἐλαχτάρησα νὰ πέσω νὰ κολυμβήσω. Ἦτον τὸν Αὐγούστον μῆνα.

Ἀνέβασα τὸ κοπάδι μου ὀλίγον παραπάνω ἀπὸ τὸν βράχον, ἀνάμεσα εἰς δύο κρημνοὺς καὶ εἰς ἓνα μονοπάτι, τὸ ὅποῖον ἐχάρασσετο ἐπάνω εἰς τὴν ράχην. Δι' αὐτοῦ εἶχα κατέλθει, καὶ δι' αὐτοῦ ἔμελλα πάλιν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ βουνὸν τὴν νύκτα εἰς τὴν στάνην μου. Ἀφῆσα ἐκεῖ τὰ γίδια μου, διὰ νὰ βοσκήσουν εἰς τὰ κρίταμα καὶ τὰς ἀρμυρήθρας, ἂν καὶ δὲν ἐπεινοῦσαν πλέον.

Τὰ ἐσφύριξα σιγὰ διὰ νὰ καθίσουν νὰ ἡσυχάσουν καὶ νὰ μὲ περιμένουν. Μὲ ἄκουσαν κι ἐκάθισαν ἡσυχά. Ἑπτὰ ἢ ὀκτῶ ἐξ αὐτῶν τράγοι ἦσαν κωδωνοφόροι καὶ θὰ ἤκουον μακρόθεν τοὺς κωδωνισμούς των, ἂν τυχὸν ἐδείκνυον συμπτώματα ἀνησυχίας.

Ἐγύρισα ὀπίσω, κατέβην πάλιν τὸν κρημνόν, κι ἔφθασα κάτω εἰς τὴν θάλασσαν. Τὴν ὥραν ἐκείνην εἶχε βασιλέψει ὁ ἥλιος, καὶ τὸ φεγγάρι, σχεδὸν ὀλόγεμον, ἤρχισε νὰ λάμπη χαμηλά, ὡς δύο καλαμιές ὑψηλότερα ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς ἀντικρυνῆς νήσου. Ὁ βράχος ὁ δικός μου ἔτεινε πρὸς βορρᾶν, καὶ πέραν ἀπὸ τὸν ἄλλον κάβον πρὸς δυσμάς, ἀριστερά μου, ἔβλεπα μίαν πτυχήν ἀπὸ τὴν πορφύραν τοῦ ἡλίου, ποὺ εἶχε βασιλέψει ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ἦτον ἡ οὐρὰ τῆς λαμπρᾶς ἀλουργίδος, ποὺ σύρεται ὀπίσω, ἢ ἦτον ὁ τάπης, ποὺ τοῦ ἔστρωνε, καθὼς λέγουν, ἡ μάννα του, διὰ νὰ καθίσῃ νὰ δειπνήσῃ.

Δεξιὰ ἀπὸ τὸν μέγαν κυρτὸν βράχον μου, ἐσχηματίζετο μικρὸν ἄντρον θαλάσσιον, στρωμένον μὲ ἄσπρα κρυσταλλοειδῆ κοχύλια καὶ λαμπρὰ ποικιλόχρωμα χαλίκια, ποὺ ἐφαίνετο, πὼς τὸ εἶχον εὐτρεπίσει καὶ στολίσει αἱ νύμφαι τῶν θαλασσῶν. Ἀπὸ τὸ ἄντρον ἐκεῖνο ἤρχιζεν ἓνα μονοπάτι, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνέβαινέ τις πλαγίως τὴν ἀπότομον ἀκρογιαλιάν, κι ἔφθανεν εἰς τὴν κάτω πόρταν τοῦ τοιχογυρίσματος τοῦ κυρ-Μόσχου, τοῦ ὁποίου ὁ ἓνας τοῖχος ἔζωνεν εἰς μῆκος ἑκατοντάδων μέτρων ὅλον τὸν αἰγιαλόν.

Ἐπέταξα ἀμέσως τὸ ὑποκάμισόν μου, τὴν περισκελίδα μου, κι ἔπεσα εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπλύθην, ἐλούσθην, ἐκολύμβησα, ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἦσθανόμην γλύκαν, μαγεῖαν ἄφατον, ἐφантаζόμην τὸν ἑαυτόν μου ὡς νὰ ἦμην ἐν μὲ τὸ κῦμα, ὡς νὰ μετεῖχον τῆς φύσεως αὐτοῦ, τῆς ὑγρᾶς καὶ ἀλμυρᾶς καὶ δροσώδους. Δὲν θὰ μοῦ ἔκανε ποτὲ καρδιά νὰ ἔβγῳ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, δὲν θὰ ἐχόρταινα ποτὲ τὸ κολύμβημα, ἂν δὲν εἶχα τὴν ἐννοίαν τοῦ κοπαδιοῦ μου. Ὅσην ὑπακοὴν καὶ ἂν εἶχαν πρὸς ἐμὲ τὰ ἐρίφια, καὶ ἂν ἤκουον τὴν φωνήν μου διὰ νὰ καθίσουν ἡσυχά, ἐρίφια ἦσαν, δυσάγωγα καὶ ἄπιστα ὅσον καὶ τὰ μικρὰ παιδιά. Ἐφοβούμην μήπως τινὰ ἀποσκιρτήσουν καὶ μοῦ φύγουν, καὶ τότε ἔπρεπε νὰ τρέχω νὰ τὰ ζητῶ τὴν νύκτα εἰς τοὺς λόγγους καὶ τὰ βουνὰ, ὀδηγούμενος μόνον ἀπὸ τὸν ἦχον τῶν κωδωνίσκων τῶν τράγων! Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Μοσχούλαν, διὰ νὰ εἶμαι βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ μοῦ φύγῃ πάλιν, καθὼς μοῦ εἶχε φύγει τὴν ἄλλην φορὰν, ὅποτε ὁ ἄγνωστος κλέπτης (ὦ! νὰ τὸν ἔπιανα) τῆς εἶχε κλέψει, ὁ ἀνόητος, τὸν ἐπίχρυσον κωδωνίσκον, μὲ τὸ κόκκινον περιδέραιον, ἀπὸ τὸν λαιμόν, ἐφρόντισα νὰ τὴν δέσω μ' ἓνα σχοινάκι εἰς τὴν ρίζαν ἐνὸς θάμνου, ὀλίγον παραπάνω ἀπὸ τὸν βράχον, εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ ὁποίου εἶχα ἀφίσει τὰ ροῦχα μου, πρὶν ριφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐπήδησα ταχέως ἔξω, ἐφόρεσα τὸ ὑποκάμισόν μου, τὴν περισκελίδα μου, ἔκαμα ἓνα βῆμα διὰ νὰ ἀναβῶ. Ἄνω τῆς κορυφῆς τοῦ βράχου, τοῦ ὁποίου ἡ βάσις ἐβρέχετο ἀπὸ τὴν θάλασσαν, θὰ ἔλυσαι τὴν Μοσχούλαν, τὴν μικρὴν αἶγα μου, καὶ μὲ διακόσια ἢ περισσότερα βήματα θὰ ἐπέστρεφα πλησίον εἰς τὸ κοπάδι μου. Ὁ μικρὸς ἐκεῖνος ἀνήφορος, ὁ ὀλισθηρὸς κρημνός, ἦτον δι' ἐμὲ ἄθυρμα, ὅσον ἓνα σκαλοπάτι μαρμαρίνης σκάλας, τὸ ὁποῖον φιλοτιμοῦνται νὰ πηδήσουν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἀμιλλώμενα, τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐνῶ ἔκαμα τὸ πρῶτον βῆμα, ἀκούω σφοδρὸν πλατάγισμα εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς σώματος πίπτοντος εἰς τὸ κύμα. Ὁ κρότος ἤρχετο δεξιόθεν, ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἄντρου τοῦ κογχυλοστρώτου καὶ νυμφοστολίστου, ὅπου ἤξευρα, ὅτι ἐνίοτε κατήρχετο ἡ Μοσχούλα, ἡ ἀνεψιά τοῦ κυρ-Μόσχου κι ἐλούετο εἰς τὴν θάλασσαν. Δὲν θὰ ἐρριψοκινδύνευνα νὰ ἔλθω τόσο σιμὰ εἰς τὰ σύνορά της, ἐγὼ ὁ σατυρίσκος τοῦ βουνοῦ, νὰ λουσθῶ, ἂν ἤξευρα, ὅτι ἐσυνήθιζε νὰ λούεται καὶ τὴν νύκτα μὲ τὸ φῶς τῆς σελήνης. Ἐγνώριζα, ὅτι, τὸ πρωί, ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, συνήθως ἐλούετο. Ἐκαμα δύο-τρία βήματα χωρὶς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον, ἀνερριχήθην εἰς τὰ ἄνω, ἔκυψα μὲ ἄκραν προφύλαξιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἄντρου, καλυπτόμενος ὀπισθεν ἐνὸς σχοίνου καὶ σκεπόμενος ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, καὶ εἶδα, πράγματι, ὅτι ἡ Μοσχούλα εἶχε πέσει ἄρτίως εἰς τὸ κύμα γυμνή, κι ἐλούετο...

Τὴν ἀνεγνώρισα πάραυτα εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, τὸ μελιχρόν, τὸ περιαργυροῦν ὅλην τὴν ἄπειρον ὀθόνην τοῦ γαληνιῶντος πελάγους, καὶ κάμνον νὰ χορεύουν φωσφορίζοντα τὰ κύματα. Εἶχε βυθισθῇ ἅπαξ καθὼς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, εἶχε βρέξει τὴν κόμην της, ἀπὸ τοὺς βοστρύχους τῆς ὁποίας ὡς ποταμὸς ἀπὸ μαργαρίτας ἔρρεε τὸ νερόν, καὶ εἶχεν ἀναδύσει· ἐβλεπε κατὰ τύχην πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἤμην ἐγώ, κι ἐκινεῖτο ἐδῶ κι ἐκεῖ προσπαίζουσα καὶ πλέουσα. Ἦξευρε καλῶς νὰ κολυμβᾷ.

Διὰ νὰ φύγω ἔπρεπεν ἐξ ἅπαντος νὰ πατήσω ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὀρθὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, εἶτα νὰ κύψω ὀπισθεν θάμνων, νὰ λύσω τὴν αἶγα μου, καὶ νὰ γίνω ἄφαντος, κρατῶν τὴν πνοήν μου, χωρὶς τὸν ἐλάχιστον κρότον ἢ θροῦν. Ἄλλ' ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ διηρχόμην διὰ τῆς κορυφῆς τοῦ βράχου ἤρκει διὰ νὰ μὲ ἴδῃ ἡ Μοσχούλα. Ἦτον ἀδύνατον, καθὼς ἐκείνη ἐβλεπε πρὸς τὸ μέρος μου, νὰ φύγω ἄορατος.

Τὸ ἀνάστημά μου θὰ διεγράφετο διὰ μίαν στιγμὴν ὑψηλὸν καὶ δεχόμενον δαψιλῶς τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἐπάνω τοῦ βράχου. Ἐκεῖ ἡ κόρη θὰ μὲ ἐβλεπε, καθὼς ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἐδῶ. ὦ! πῶς θὰ ἐξαφνίζετο, θὰ ἐτρόμαζεν εὐλόγως, θὰ ἐφώναζεν, εἶτα θὰ

μέ κατηγόρει διὰ σκοπούς ἀθεμίτους, καὶ τότε ἀλλοίμονον εἰς τὸν μικρὸν βοσκόν! Ἡ πρώτη ἰδέα μου ἦτον νὰ βῆξω, νὰ τῆς δώσω ἀμέσως εἶδῃσιν, καὶ νὰ κράξω· «—Βρέθηκα ἐδῶ, χωρὶς νὰ ξέρω... Μὴν τρομάξης! φεύγω ἀμέσως, κοπέλλα μου!». Πλὴν, δὲν ἤξεύρω πῶς, ὑπῆρξα σκαιὸς καὶ ἄτολμος. Κανεῖς δὲν με εἶχε διδάξει μαθήματα κοσμιότητος εἰς τὰ βουνά μου. Συνεστάλην, κατέβην πάλιν κάτω εἰς τὴν ρίζαν τοῦ βράχου καὶ ἐπερίμενα. «Αὐτὴ δὲν θ' ἀργήσῃ, ἔλεγα μέσα μου· τώρα θὰ κολυμπήσῃ, θὰ ντυθῇ καὶ θὰ φύγῃ... Θὰ τραβήξῃ αὐτὴ τὸ μονοπάτι τῆς, καὶ ἐγὼ τὸν κρημνὸ μου!...». Καὶ ἐνεθυμήθην τότε τὸν Σισώην, καὶ τὸν πνευματικὸν τοῦ μοναστηρίου, τὸν παπα-Γρηγόριον, οἵτινες πολλάκις με εἶχον συμβουλευσεῖ νὰ φεύγω, πάντοτε, τὸν γυναικεῖον πειρασμόν.

Ἐκ τῆς ιδέας τοῦ νὰ περιμένω, δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο μέσον ἢ προσφυγὴ, εἰμὴ ν' ἀποφασίσω νὰ ριφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν, με τὰ ροῦχα, ὅπως ἤμην, νὰ κολυμβήσω εἰς τὰ βαθέα, ἅπατα νερά, ὅλον τὸ πρὸς δυσμὰς διάστημα, τὸ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ὅπου εὕρισκόμην, ἐντεῦθεν τοῦ μέρους ὅπου ἐλούετο ἡ νεᾶνις, μέχρι τοῦ κυρίως ὄρμου καὶ τῆς ἄμμου, ἐπειδὴ εἰς ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα, ὡς ἡμίσεος μιλίου, ἡ ἀκρογιαλιὰ ἦτον ἄβατος, ἀπάτητος, ὅλη βράχος καὶ κρημνός. Μόνον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἤμην ἐσχηματίζετο τὸ λίκνον ἐκεῖνο τοῦ θαλασσίου νεροῦ, μεταξὺ σπηλαίων καὶ βράχων.

Θ' ἄφηνα τὴν Μοσχούλαν μου, τὴν αἶγα, εἰς τὴν τύχην τῆς, δεμένην ἐκεῖ ἐπάνω, ἄνωθεν τοῦ βράχου, καὶ ἅμα ἔφθανα εἰς τὴν ἄμμον με διάβροχα τὰ ροῦχα μου (διότι ἦτον ἀνάγκη νὰ πλεύσω με τὰ ροῦχα), στάζων ἄλμην καὶ ἀφρόν, θὰ ἐβάδιζα δισχίλια βήματα διὰ νὰ ἐπιστρέψω ἀπὸ ἄλλο μονοπάτι πάλιν πλησίον τοῦ κοπαδιοῦ μου, θὰ κατέβαινα τὸν κρημνὸν παρακάτω διὰ νὰ λύσω τὴν Μοσχούλαν τὴν αἶγα μου, ὅποτε ἡ ἀνεψιὰ τοῦ κυρ-Μόσχου θὰ εἶχε φύγει χωρὶς ν' ἀφήσῃ βεβαίως κανέν ἵχνος εἰς τὸν αἰγιαλόν. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ἂν τὸ ἐξετέλουν, θὰ ἦτον μέγας κόπος, ἀληθὴς ἄθλος. Θὰ ἐχρειάζετο δὲ καὶ μίαν ὥραν καὶ πλέον. Οὐδὲ θὰ ἤμην πλέον βέβαιος περὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ κοπαδιοῦ μου. Δὲν ὑπῆρχεν ἄλλη αἴρεσις, εἰμὴ νὰ περιμένω. Θὰ ἐκράτουν τὴν ἀναπνοήν μου. Ἡ κόρη ἐκείνη δὲν θὰ ὑπώπτευε τὴν παρουσίαν μου. Ἄλλως, ἤμην ἐν συνειδήσει ἁθῶος. Ἐν τοσοῦτῳ, ὅσον ἁθῶος καὶ ἂν ἤμην, ἡ περιέργεια δὲν μοῦ ἔλειπε. Καὶ ἀνεοριχήθην πάλιν σιγὰ - σιγὰ πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, καλυπτόμενος ὀπισθεν τῶν θάμνων, ἔκυψα νὰ ἴδω τὴν κολυμβῶσαν νεάνιδα.

Ἦτον ἀπόλαυσις, ὄνειρον, θαῦμα. Εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ὡς πέντε ὀργυιάς ἀπὸ τὸ ἄντρον, καὶ ἐπλεε, καὶ ἔβλεπε τώρα πρὸς ἀνατολάς, στρέφουσα τὰ νῶτα πρὸς τὸ μέρος μου. Ἐβλεπα τὴν

ἀμαυράν καὶ ὅμως χρυσίζουσαν ἀμυδρῶς κόμην της, τὸν τράχηλόν της τὸν εὐγραμμον, τὰς λευκὰς ὡς γάλα ὠμοπλάτας, τοὺς βραχίονας τοὺς τορνευτούς, ὅλα συγχεόμενα, μελιχρὰ καὶ ὄνειρώδη εἰς τὸ φέγγος τῆς σελήνης. Διέβλεπα τὴν ὀσφύν της τὴν εὐλύγιστον, τὰ ἰσχία της, τὰς κνήμας, τοὺς πόδας της, μεταξὺ σκιᾶς καὶ φωτός, βαπτιζόμενα εἰς τὸ κύμα. Ἐμάντευα τὸ στέρον της, τοὺς κόλπους της, γλαφυρούς, προέχοντας, δεχομένους ὅλας τῆς αὐρας τὰς ριπὰς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ θεῖον ἄρωμα. Ἦτον πνοή, ἵνδαλμα ἀφάνταστον, ὄνειρον ἐπιπλέον εἰς τὸ κύμα· ἦτον νηρηίς, νύμφη, σειρήν, πλέουσα, ὡς πλέει ναῦς μαγική, ἡ ναῦς τῶν ὀνείρων...

Οὔτε μοῦ ἤλθε τότε ἡ ἰδέα ὅτι, ἂν ἐπάτουν ἐπάνω εἰς τὸν βράχον, ὀρθίος ἢ κυρτός, μὲ σκοπὸν νὰ φύγω, ἦτον σχεδὸν βέβαιον, ὅτι ἡ νέα δὲν θὰ μ' ἔβλεπε, καὶ θὰ ἤμποροῦσα ν' ἀποχωρήσω ἐν τάξει. Ἐκείνη ἔβλεπε πρὸς ἀνατολάς, ἐγὼ εὐρισκόμην πρὸς δυσμάς, ὀπισθὲν της. Οὔτε ἡ σκιά μου δὲν θὰ τὴν ἐτάραττεν. Αὕτη, ἐπειδὴ ἡ σελήνη ἦτο εἰς τ' ἀνατολικά, θὰ ἐπιπτε πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος, ὀπισθεν τοῦ βράχου μου, κι ἐντεῦθεν τοῦ ἄντρου.

Εἶχα μείνει χάσκων, ἐν ἐκστάσει, καὶ δὲν ἐσκεπτόμην πλέον τὰ ἐπίγεια.

Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω, ἂν μοῦ ἤλθον πονηροί, καὶ συνάμα παιδικοὶ ἀνόητοι λογισμοί, ἐν εἴδει εὐχῶν κατάραι· «Νὰ ἐκινδύνευεν ἄξαφνα! νὰ ἔβαζε μιὰ φωνή! νὰ ἔβλεπε κανένα ροφὸν εἰς τὸν πυθμένα, τὸν ὁποῖον νὰ ἐκλάβῃ διὰ θηρίον, διὰ σκυλόψαρον, καὶ νὰ ἐφώναζε βοήθειαν!...».

Εἶναι ἀληθές, ὅτι δὲν ἐχόρταινα νὰ βλέπω τὸ ὄνειρον, τὸ πλέον εἰς τὸ κύμα. Ἀλλὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἄλλοκότως, μοῦ ἐπα-νῆλθεν ἡ πρώτη ἰδέα... Νὰ ριφθῶ εἰς τὰ κύματα, πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, εἰς τὰ ὀπισθεν, νὰ κολυμβήσω ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα ἕως τὴν ἄμμον, καὶ νὰ φύγω, νὰ φύγω τὸν πειρασμόν!...

Καὶ πάλιν δὲν ἐχόρταινα νὰ βλέπω τὸ ὄνειρον... Αἶφνης εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πραγματικοῦ κόσμου μ' ἐπανέφερεν ἡ φωνὴ τῆς κατσίκας μου. Ἡ μικρὴ Μοσχούλα ἤρχισεν αἶφνης νὰ βελά ἡ!...

Ὡ, αὐτὸ δὲν τὸ εἶχα προβλέψει. ἤμποροῦσα νὰ σιωπῶ ἐγώ, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἐπιβάλω σιωπὴν εἰς τὴν αἶγα μου. Δὲν ἤξευρα καλὰ ἂν ὑπῆρχον πρόχειροι φιμώσεις διὰ τὰ θρέμματα. ἐπειδὴ δὲν ἔτσι...